

תהלים (מס' 6)

יש יותר "תורתו". היכן ראינו זאת? במשה רבינו, שהתורה נקראת על שמו משום שמסר נפשו עליה, כדכתיב: "זכרו תורת משה עבדי" (מלאכי ג, כב), ואף שזו "תורת ה'" מכל מקום כיון שמסר נפשו עליה נקראת "תורת משה". לעיתים אנו רואים אנשים שנשברים כאשר הולך להם קשה ולא קולטים מהר, והרי באמת ההיפך הוא הנכון: ככל שצריך לעמול ולהתייגע הרי זה יותר "תורתו", וכשיש פחות יגיעה, זו פחות "תורתו", ואם כן, אדם צריך להיות מרוצה על כל מה שצריך להתייגע יותר, כי כפי שיותר יתייגע, יקנה יותר, ואין מדובר רק לנמצא במדרגות גבוהות, אלא כל אדם יכול לזכות לפי המדה שמסר עצמו.

ימלא תהילתך חלק ב'

אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו יעסוק בתורה

פי אם בתורת ה' (א, ב)

סופי תיבות מיתה, רמז למה שכתוב (ברכות ה.): אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו יעסוק בתורה אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה, וזה שרמז: "פי אם בתורת ה' חפצו", שבתחילה יעסוק בתורה, ולבסוף כי לא אזיל, דיצרו תוקפו יזכור לו יום המיתה הנרמז בסופי תיבות, שעל ידי שיזכור לו יום יום המיתה יכניע יצרו ואז יכול להשתדל לעסוק בתורה, ולזה בא הרמז של מיתה בסוף, כי זכירת המיתה היא בסוף.

ספר "שם משמעון"

שקיעות בתורה בצירוף שאיפה לרחבה

פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יקנה יומם וְלִילָה (א, ב)

דוד המלך ממשיך ואומר "פי אם בתורת ה' חפצו", יש לו חשק ללמוד תורה. "ובתורתו יקנה יומם וְלִילָה". למילה "ובתורתו" ישנן שתי משמעויות: תורת ה', אבל חז"ל (קידושין לב.) פירשו ש"תורתו" הכוונה היא: תורה שלו! ולמדו מכאן הלכה, שתלמיד חכם שמחל על כבודו כבודו מחול, כי "תורה דלילה (שלו)". בפסוק זה טמון יסוד גדול, שרבים מאתנו נכשלים בו. "פי אם בתורת ה' חפצו", מצד אחד אדם חייב שתהיה לו שאיפה ללמוד את תורה ה' כולה. אבל באופן מעשי, "ובתורתו יקנה יומם וְלִילָה", עליו לחוש שזו תורה שלו, ומתוך כך לחשוב יומם ולילה אך ורק על הסוגיא שהוא לומד! ישנן שתי סיבות מדוע אנשים לא מתעלים בלימודם. ישנו אדם שהמטרה שהציב לעצמו היא להיות למדן, ומלבד ידיעת הסוגיא הנלמדת, אין לו כל שאיפה לרכוש ידעות גם במקומות אחרים בש"ס, כגון קדשים או טהרות, אין לו שאיפה לדעת כל התורה

ב"בתורתו" המיוחדת לו "יקנה יומם וְלִילָה"

פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יקנה יומם וְלִילָה (א, ב)

התורה (דברים יז, יח) מצוה על המלך "והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת", ודעת חז"ל (בראשית רבה, פרשה ו') שספר זה הוא ספר דברים. הגאון רבי יעקב קמנצקי, הוסיף וביאר, שספר דברים היה הספר המיוחד למלך, משום שבו נכתבו כל הדינים הנוגעים לחיי הציבור ולהנהגת הכלל, ולכן היה אצלו שתי תורות: אחת הנוגעת לכל יחיד ויחיד, והשניה השייכת בפרטות למלך ולענייני הציבור, ועל הספר השני נאמר "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו", כי היא תורתו הנוגעת במלכותו ממש. הגר"י קמנצקי היה מבאר לפי זה את הפסוק שלפנינו "פי אם בתורת ה' חפצו", דהיינו: שחפצו הוא ללמוד כל התורה כולה, אבל "ובתורתו", בתורה המיוחדת הנוגעת לו כמלך ישראל: "יקנה יומם וְלִילָה".

כמוצא שלל רב בשם "הגאון רבי יעקב קמנצקי"

אדם צריך לעשות טוב: תורה

פי אם בתורת ה' חפצו (א, ב)

וכיון שלא די לו לאדם להיות סור מרע אלא גם לעשות טוב, אומר דוד המלך: "פי אם בתורת ה' חפצו", ובכלל החפץ הלימוד והמעשה, ואין מעשה בלי לימוד, והלהיב הלבבות ואמר שיהיה החפץ בתורת ה' תקוע בלבבו יותר מכל החפצים, שאם יש לאדם כיס מלא כסף וזהב הרי כל חפצו וכל לבו בזה, אמר שלמה (משלי ג) "כל חפצין לא ישוו בה", שהזהב והכסף לאחרים, והתורה לו לעצמו, ועוד "יקנה", שכל כך תהיה מחשבתו דבוקה בתורה, שמעצמו יצאו הדברים מפיו ויופיעו משפתיו כמו היונים המהגים. ומתי נקראת תורתו, אם יהגה בה יומם ולילה ולא רק לעיתים מזומנות, שעוסק בתורה לשמה ולא לשם כבוד או ממון. *ילקוט מעם לועז*

מידת ה"תורתו" כעומק העמל

פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יקנה יומם וְלִילָה (א, ב)

פירש רש"י (על פי הגמרא קידושין לב.): בתחילה היא נקראת תורת ה', ומשעמל בה נקראת תורתו. ואולם הוסיף מרן הגאון הרב שטיינמן שליט"א בפני תלמידים: ראוי לדעת כי מה שנקראת "תורתו" יש דרגות שונות, שכן נחשבת "תורתו" כפי מידת יגיעתו בה, ונמצא לפי זה, שבעל כשרון שתופס מיד עדיין אין זה העיקר, אלא צריך להיות "תורתו" ע"י יגיעה, וכפי שיש יותר יגיעה

שאר כל הוצאות דעונג שבת ויו"ט וחיה"מ, וה"ה שאר צרכי צדקה והוצאות מצוה, ונקיט הני דשכיחי. ומזונותיו של אדם קצובין הכוונה כמה ישתכר בשנה זו עבור מזונותיו וכל שאר הוצאותיו של כל ימות השנה אם בדחקות אם בהרחבה. ועוד בכלל דברי חז"ל שאף אם ע"י השתדלות בפרנסה ירויח יותר שהוקצב לו מ"מ רק הקצוב ישאר לו והשאר יפסיד לדברים שאין בהם שום תועלת או לרופאים. והכל לפי הענין, דהיינו לפי מדת בטחוננו של האדם. ומ"מ אם יש לפניו הוצאה כספית לצורך עונג שבת ויו"ט, וחש וכואב להוציא מחמת חסרון כס, אין בזה חסרון באמונה, והכל לפי דרגת הבטחון ושלות לבו של האדם בדברי חז"ל.

פסקי תשובות "הלכות שבת"

פתגם: את מי לשבח

"רבים נוהגים לשבח את עצמם ולבוא בטענות אל הקב"ה. יש לנהוג להיפך לשבח את הקב"ה ולבוא בטענות אל עצמנו"
הבעל שם טוב

חקירה: אין איסור חל על האיסור

האם הוא פטור מעונש על האיסור השני, אך יש איסור, או שאין איסור כלל. (קובץ הערות ל-ו, הגר"ש שקאפ נדרים יג ד"ה ובס': אין איסור כלל, פרי מגדים ושו"ת אבני מילואים יב המובאים בו: יש איסור)

ספר קובץ "יסודות וחקירות"

סיפור: הגומל לחסדים טובים

רב ידוע נכנס אצל עשיר, להתרימו לצרכי צדקה, אמרו לו בני הבית: במחילה מכבודכם, שבו והמתינו מעט כי בעל הבית קם זה משנתו. אחרי שעה קלה נכנס בעל הבית וקבל את פני הרב בכבוד ובסבר פנים יפות, נענה הרב ואמר לו: בודאי ידוע לכם, כי הקם משנתו מברך: המעביר שינה מעיניי, ואין עונים אמן אחרי ברכה זו, הואיל ואינה נחתמת אלא בהגומל חסדים טובים.

ספר "חד וחלק" ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דניאל בן רחל, רפאל יהודה בן מלכה, שמעון בן נונא, בינימין יעקב בן זוהרית רות. "מזל טוב ליום ההולדת של נכדי זכריה בן אסתר"

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדרך נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

Retrouver le feuillet sur le site du kollel

www.kollel-aixlesbains.fr

כולה. יהודי כזה נשאר תמיד קטן. ישנם אנשים שנוהגים הפוך: הם שואפים לדעת את כל התורה כולה, ומתוך כך הם קופצים ממקום למקום, אוספים הרבה ידיעות ומתחילים עוד מסכת, קופצים על כל המקומות. אלו גם אלו טועים. צורת ההנהגה הנכונה היא: מצד אחד "פי אם פתורת ה' חפצו", צריכה להיות שאיפה לרחבות בידיעת והבנת התורה, כי כולה "תורת ה'", ומאידך "ובפתורתו יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה", להיות שקוע בלימודו!

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

לימוד ביום ובלילה: שכרו

"ובפתורתו יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה"

הקורא תורה בלילה נותן לו ה' שכרו בעולם הזה שדומה ללילה, והקורא ביום שכרו צפון לעולם הבא שדומה ליום. וכך יש לפרש: "ובפתורתו יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה". דהיינו שקורא ביום ובלילה, ומה שכרו, כנגד מה שקורא בלילה נאמר "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו", רוצה לומר שהקב"ה גם כן ישלם לו שכרו בעולם הזה כאותו עץ שפריו יתן בעתו. כנגד מה שקורא ביום אמר "ועלהו לא יבול", רוצה לומר ששכרו צפון לעולם הבא שהעלין הם הלבוש של הפרי כמו כן השכר של עולם הבא הוא כמו חלוקה דרבנן שלובשין לעולם הבא, אותם עלים לא יבולו וישאר לבוש.

ספר "שם משמעון"

לא די בחפץ בתורה, יש ללמוד בפועל

פי אם פתורת ה' חפצו ופתורתו יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה (א,ב)

מה פשר כפל הלשון? אלא ביאר הגאון רבי ישראל ברודא ממהאלוויץ, בעל "אשי ישראל": מובא בספרים הקדושים שמי שיש לו חשק נמרץ וחזק לתורה הקדושה, זוכה הוא להשגות גדולות אף בלי שום סיגופים. אמנם, מובן שאין די בזה לבד, ומלבד החשק והחפץ צריך בפועל ללמוד ולהגות בתורה. ולכן אחר שאמר "אשרי האיש אשר לא הלך וכו'....", הוסיף ואמר "פי אם פתורת ה' חפצו", אך לא די בזה שליבו בוער בקרבו לתורה, אלא "ובפתורתו יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה", שבאמת ילמד בהתמדה!

כמוצא שלל רב "תהלים" בשם "אשי ישראל בית תפילה"

הלכה: בענין דברי חז"ל כל מזונותיו קצובים חוץ מהוצאות שבת ויו"ט וכו'.

כתב מ"ב (סימן רמ"ב סק"ד) דבמזונות של שבת ויו"ט אם מוסיף מוסיפים לו כמו שאמרו חז"ל (ביצא טז): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה ועד ר"ה, ויש ליזהר שלא יוסיף בהן פן לא קצבו לו כ"כ, חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לת"ת שאם מוסיף מוסיפים לו. ובפסקי תשובות (סק"ה) כתב: וכן הוצאות ר"ח וחול המועד, ולא דווקא ההוצאות על מידי דאכילה אלא גם